

В. Ф. Паламарчук

Авторська школа

АВТОРСЬКА ШКОЛА – експериментальний навчально-виховний заклад, діяльність якого ґрунтується на психолого-педагогічній концепції, розробленій автором чи авторським колективом. Термін «А. ш.» вживається від кін. 80-х рр., проте саме явище у світ. педагогіці існує значно раніше. Авторськими були виховні заклади І. Песталоцці, С. Френе, Я. Корчака, С. Шацького, А. Макаренка, школи В. Сороки-Росинського, В. Сухомлинського, Ф. Брюховецького, Т. Конникової та ін. У СРСР проекти А. ш. вперше було висунуто 1987 на конкурсі «Учительской газеты». Автори проектів А. ш. намагалися сформулювати самобутнє бачення можливостей для розвитку рад. школи, насамперед шляхом її звернення до особистості дитини. Громад.-держ. експертиза із 250 проектів відібрала шість, яким у серпні 1988 було присвоєно звання «А. ш.». Розрізняють їх не лише за іменами їхніх творців і керівників, а й за базовим концептом, напр. «школа життя» (Ш. Амонашвілі), «самовизначення» (А. Тубельського), діалогу культур (В. Біблера, С. Курганова). В А. ш., як і інших закладах нової генерації – г-зіях, ліцеях, колегіумах, школах-комплексах, – в центрі діяльності – творча особистість. В Україні у кін. 80-х рр. процес формування нових типів освіт. закладів відбувався стихійно, однак від 90-х рр. науковці разом із твор. колективами шкіл напружували нормат. базу А. ш. Відомими в Україні є А. ш. О. Захаренка, М. Гузика, М. Палтишева, В. Шаталова, М. Чемберджі, В. Алфімова, О. Сологуба, В. Хайруліної, П. Антонюка, школа Артека (ген. дир. – М. Сидоренко) та ін. Кожен з цих закладів має оригін. концепцію, статут, програми, посібники, інформ. забезпечення, інновації у навчанні та вихованні. Так, школа-комплекс М. Гузика – одного з перших засновників А. ш. і вчителя-новатора – забезпечує гармоній. розвиток особистості в гуманіст. системі виховання, неперервність освіти, продуктивну життєдіяльність учнів протягом повного дня, соціалізацію особистості. В Україні щорічно асоціацією керівників закладів нових типів проводяться збори представників А. ш., де розглядаються нові проекти навч.-вихов. закладів. Сутність експерименту в А. ш. полягає в пошуку нових цілей освіти, нового змісту освіти при збереженні її традиц. або оновл. мети, нових форм навчання і виховання, нових інформ. технологій. Концепція А. ш. розвивається при її реалізації накопичення колект. та індивід. досвіду педагогів, учнів і батьків, учасників експерименту. Реалізація автор. проектів потребує відповідного наук. забезпечення. Тому в А. ш. передбачено спец. посаду дослідника-вченого, завдання якого – дати наук.

інтерпретацію діяльності педагога. В А. ш. особл. значення надається роботі пед. колективу з батьками і громадськістю, оскільки ідеї автора і засоби досягнення мети, через їхню новизну, не завжди сприймаються адекватно. А. ш.– один із типів експерим. навчання. Її статус затверджує орган нар. освіти після проведення спец. громад.-держ. експертизи. Статус А. ш. дає право на своєрідну організацію навч.-вихов. процесу, структури закладу тощо. У розвитку освіти цим закладам надається значення інноваційних орієнтирів.

Рекомендована література

1. Грані творчості. К., 1987;
2. Педагогічні інновації в сучасній школі. К., 1994;
3. Островерхова Н. М. Парадигми управління авторськими закладами освіти. К., 1998;
4. Луцик Д., Логвинен-ко Т. Літопис педагогічної думки в Україні. Дрогобич, 1999;
5. Гімназія на порозі XXI століття. К., 1999;
6. Теорія і практика діяльності загальноосвітніх закладів нового типу в Україні. Кр., 2000.

Бібліографічний опис:

Авторська школа / В. Ф. Паламарчук// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-42479>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).